

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ОСОБИ/СІМ'Ї,
ЯКА ПЕРЕБУВАЄ У СЖО**

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальний супровід особи/сім'ї, яка перебуває у СЖО
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – розкрити сучасні наукові концепції, поняття, методи й технології соціально-психологічного супроводу; ознайомити здобувачів освіти з видами, формами, методами, техніками надання соціального супроводу особам (сім'ям), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Завдання курсу:

- розкрити концептуальні засади соціальної роботи, організованої у формі надання соціального супроводу;
- розкрити умови, мету та завдання, зміст, форми і методи надання соціального супроводу в межах системи, що впроваджується в Україні;
- представити сучасні стратегії та інноваційні моделі надання соціального супроводу, проаналізувати проблеми, які можуть виникнути при їх впровадженні;
- змодельовати діяльність із надання соціального супроводу на основі оцінки проблем, потреб та умов діяльності;
- визначити умови та критерії якості та ефективності надання соціальних послуг;
- сформувати у студентів навички планування та адміністрування процесу організації та надання соціального супроводу на базі сучасних інноваційних підходів із дотриманням цінностей та етичних норм соціальної роботи;
- сприяти набуттю здобувачами освіти компетентностей відповідно до освітньої програми.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян/сімей, які опинилися і складних життєвих обставинах.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси осіб/сімей.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації осіб у сучасному суспільстві.

СК 22. Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати заходи адекватні ситуації в межах своїх повноважень.

Програмні результати навчання

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сім'я як об'єкт соціального супроводу.	Аналізувати: сім'ю як відкриту соціальну систему; ознаки сім'ї; умови життєдіяльності сім'ї; чинники ризику функціонування сім'ї. Обґрунтовувати роль сім'ї у становленні особистості. Пояснювати соціальне виховання особистості як важливу умову запобігання виникненню складних життєвих обставин.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Сутність терміна «складні життєві обставини» та чинники, які їх зумовлюють.	Розуміти значення терміна «складні життєві обставини» як обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно. Знати й уміти аналізувати чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Соціальний супровід як базова соціальна послуга.	Вміти характеризувати соціальний супровід як базову соціальну послугу. Знати концептуальні засади визначення потреб клієнта. Володіти технологічним алгоритмом реалізації соціального супроводу.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
4.	Соціальний супровід внутрішньо переміщених сімей, у т.ч. сімей з дітьми.	Розуміти сутність уразливості сімей з дітьми та дітей, які є внутрішньо переміщеними; знати їхні типові потреби, проблеми, труднощі. Вміти здійснювати оцінку потреб таких сімей, планувати соціальний супровід внутрішньо переміщених сімей, у т.ч. сімей з дітьми.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

5.	Соціальний супровід осіб, які пережили травму чи втрату (зокрема, внаслідок стихійного лиха або війни).	Вміти розпізнавати психологічну травму, розуміти її наслідки для розвитку дітей та підлітків. Розуміти, як впливає поведінка людини, яка пережила травму чи втрату, на функціонування сім'ї. Вміти оцінювати потреби сім'ї/дитини, яка пережила травму чи втрату. Вміти планувати та підбирати ефективні форми й методи для здійснення соціального супроводу такої категорії осіб.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
6.	Соціальний супровід сімей трудових мігрантів.	Аналізувати поширеність явища трудової міграції. Знати особливості взаємовідносин у сім'ях трудових мігрантів, їхні труднощі й проблеми. Вміти планувати та підбирати ефективні форми й методи для здійснення соціального супроводу сімей трудових мігрантів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
7.	Соціальний супровід осіб, що постраждали від жорстокого поводження.	Знати перелік обставин, які можна розцінювати як жорстоке поводження з дитиною (дорослою особою) та загрозу її життю та здоров'ю. Вміти виявляти чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини. Знати законодавче та нормативно-правове забезпечення соціального супроводу жертв різних видів насильства. Позиціонувати професійний портрет фахівця, який здійснюватиме соціальний супровід жертви насильства. Аналізувати зміст, форми та методи соціального супроводу жертви жорстокої поведінки.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
8.	Соціальний супровід сімей, у яких є недієздатні особи та особи з інвалідністю.	Характеризувати типи сімей, у яких є недієздатні особи та особи з інвалідністю. Знати форми та методи соціального супроводу таких сімей. Володіти	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного

		алгоритмом соціального супроводу сімей, у яких є недієздатні особи та особи з інвалідністю.	заняття, виконання індивідуальних завдань
9.	Соціальний супровід сімей, у яких є особи, залежні від психоактивних речовин (ПАР).	Усвідомлювати ризики для життя і здоров'я, пов'язані з уживанням психоактивних речовин. Розрізняти характерні ознаки синдрому залежності від ПАР. Знати фактори ризику, що впливають на формування залежності. Вміти оцінювати соціальний статус та проблеми пацієнта. Знати алгоритм соціального супроводу сімей, у яких є особи, залежні від психоактивних речовин.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
10.	Соціальний супровід сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу.	Знати типові проблеми, потреби та труднощі сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Знати особливості проведення оцінки потреб сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Вміти планувати роботу та підбирати ефективні форми соціально-психологічної підтримки сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Усвідомлювати завдання провідних надавачів послуг сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
11.	Соціальний супровід осіб, що перебувають у конфлікті із законом, та членів їхніх сімей.	Характеризувати підліткову злочинність як актуальну соціальну проблему. Знати причини здійснення правопорушень і злочинів неповнолітніми та наслідки злочинної поведінки неповнолітніх. Аналізувати психолого-педагогічні особливості неповнолітніх злочинців; особливості організації життя неповнолітніх засуджених в умовах виховної	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

		колонії. Обґрунтовувати зміст соціально-педагогічного супроводу неповнолітніх засуджених. Розуміти організацію індивідуальної роботи з неповнолітніми у процесі їх соціального супроводу у виховних колоніях.	
12.	Критерії оцінювання якості соціального супроводу сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах	Володіти критеріями, індикаторами якості та методами оцінювання соціальної послуги соціального супроводу сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	25
Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них:</p> <p>50 балів за написання письмового екзамену;</p> <p>25 балів за поточне оцінювання;</p> <p>10 балів – за контрольну роботу;</p> <p>10 балів – за самостійну роботу;</p> <p>5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може</p>
-----------------------------------	---

	скласти 25 балів.
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+10+10+5).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література: <i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вебер Т. Травмафокус: спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем. Харків : Litera Nova, 2020. 164 с. 2. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 232 с. 3. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 100 с. 4. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19 5. Психологія екстремальності та психопрофілактика психічної травми й суїцидальних намірів : навч.-метод. посіб. / Т. І. Дучимінська та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 236 с. 6. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 (Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми) / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / за заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с. <p style="text-align: center;"><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Кризова психологія : навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «психологія» / укл. Кривоконь Н. І. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 17 с. 8. Любецька М. М. Розвиток наукового знання у сфері здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах. <i>Інвестиції: практика та досвід</i>. 2019. № 1. DOI: 10.32702/23066814.2019.1.97 9. Ми пережили: Техніки відновлення для сімей, військових, цивільних та 	

- дітей [наук. ред. Г. Циганенко]. Київ : Психол. кризова служба, 2015. 200 с.
10. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги : методичні рекомендації. Миколаїв : Іліон, 2016. 224 с.
 11. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Львів : Вид-во Українського католицького університету «Свічадо», 2014. 120 с.
 12. Оніщенко Н. В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : «Право», 2014. 584 с.
 13. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с.
 14. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям : кол. моногр. / М. Мушкевич та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 356 с.
 15. Сабат Н. І. Діяльність сучасного педагога з дітьми мігрантів: теорія та практика : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 212 с.
 16. Сабат Н. І. Соціальна робота з особами, постраждалими у воєнний період. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи* : збірник тез доповідей учасників VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19 травня 2022 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ, 2022. С. 111–115.
 17. Титаренко Т. Життєві кризи: технології консультування. Київ : Главник, 2007. 144 с.
 18. Трубавіна І. М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Науково-методичні матеріали. Київ : ДЦССМ, 2003. 86 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Наталія Іванівна Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380986702613 nataliia.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання академічному плагіату», Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Діяти відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (нова редакція) (зі змінами, накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації

	<p>освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p> <p><i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera; онлайн-платформа Udemy Business.</p>

Викладач

Сабат Н. І.